

ÖLÜM CEZALARININ İNFAZ ŞEKLİ

Yazan : Örd. Prof. Sulhi DÖNMEZER

Özü : Kanaatimizce cezanın medenî bir memlekete yakışır ağırbaşlılık içinde ve binnetice hafi olarak infazını sağlayacak bir hükmün kanunumuza ithali çok yerinde olacaktır. İngiltere, Almanya, Avusturya, Rusya, İtalya, İsviçre ve Fransada, Amerikanın da bir çok yerlerinde infaz gizlidir.

Ölüm cezasının mahiyet ve kıymeti ve ilgâ edilip edilmemesi konusunda Avrupada felsefî devrin açılışından beri sürüp giden münakaşaları ve bir birine zıt fikirleri tahrik eden sebeplerden birisi de, hiç şüphe etmeyelim, seyir ve temaşa yolunda muayyen halk zümrelerinin göstermekte bulunduğu heyecan ve tecessüs hâli olmuştur.

Tarihçe

Gerçekten şu kadar asırdan beri mevcut bulunduğu halde üzerinde ihtilâflar, itirazlar devam edip, sürüp gitmekte olan ölüm cezasından başka bir ceza, hemen de diyebiliriz ki, mevcut değildir. Daha geçen sene İngiltere'de bu cezanın ilga edilip edilmemesi konusunda cereyan eden çetin münakaşalar hatırlardadır.

Herhalde tarihte bu ceza en bol şekilde ve en ziyade keyfi olarak tatbik edilen cezalardan olmuştur. Memleketimizin uzun tarihinde de şer'î bir ceza olarak ve gerek padişahların keyfî tatbikatları icabı, hesapsız insanın ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunduğu malûmdur. Yabancı memleketlerdeki durum da pek farklı olmamıştır. Bir eserde 1780 yılında İngiltre'de 240 adet suçtan dolayı ölüm cezasının tatbik edilmekte olduğu ve VIII. Henry devrinde, umumiyetle çok hafif fiil ve hareketlerden dolayı 72 bin kişinin ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunduğu kayıt edilmektedir. Belki de bu çok keyfî tatbikat dolayısıyla ki XVII. asırdan itibaren ölüm cezasının gittikçe daha mahdud fiil ve hareketler hakkında tatbiki hususunda dünyanın her tarafında bir cereyanın teressüm etmeğe başladığı müşahede olunuyor. Meselâ Beccaria ölüm cezasını umumiyetle tasvip etmemekte ve ancak fevkalâde hallerde ve siyasî karışıklık devirlerinde bu cezanın tatbik edilebileceğini beyan etmektedir. XX. asır hiç şüphesiz dünyanın muhtelif memleketlerinde ölüm cezasının ilgâ edilmesi devri olmuş. II.

Dünya harbine kadar otuz memleket, sulh zamanlarında, ölüm cezasının tatbikini ilgâ etmişlerdir. Dikkate şayan olan cihet II. Dünya harbine takaddum eden yıllarda totaliter rejimlerin tesiri altında bu ecazın az da olsa bazı memleketlerde yeniden ihdası olmuştur. Fakat herhalde, dünyanın her tarafında, ölüm cezasını kabul eylemiş bulunsalar dahi, bu cezanın tatbik olunabileceği suçlar adedini gittikçe azaltmağa doğru ciddî bir temayül mevcut bulunmaktadır.

Bu cezayı tatbik etmekte devam eden memleketlerde dahi cezanın infaz şeklinin maddî ve ruhî bakımdan mümkün olduğu kadar az izdirap ve rici şekil ve surette tahakkuk ettirilmesi konusunda tam bir mutabakat vardır.

Infazın âlenî oluşu

Biz burada ölüm cezasının leh ve aleyhindeki fikirleri ve memleketimiz bakımından ilgacı bir cereyana yer ve mahal olup olmadığını münakaşa etmek niyetinde değiliz. Bizim bilhassa temas etmek istediğimiz cihet cezanın infazının âlenî oluşu şeklindeki tatbikata devam etmenin uygun olup olmadığı konusudur. Ölüm cezalarının bilhassa katil fiillerini önlemek bakımından lüzumlu ve zarurî olduğunu iddia edenlerin âlenî infazın lehinde bulunacakları tabîdir. Bununla beraber İstanbul gibi bir büyük şehirde ancak 10 yılda bir cereyan eden bir infaz hadisesi dolayısıyla buna şahit olan ve adam öldürme cürmünü ikâ eylemek niyetinde olan bazı kimsele- rin, gördükleri manzara karşısında dehşete kapılarak tasavvur ve plânlarını tahakkuk ettirmekten vazgeçeceklerini düşünmek bize hiç de ilmî gözükmemektedir. Suç denilen şey insanın içinde bulunduğu ruhî, bedenî, sosyal şartların bütününün muhassala tesiri altında ve çok kerre bir anda işlenen bir kötülüktür; bunu önlemek için herhalde başka tedbirler düşünmek lâzımdır.

Başka Memleketler de

Amerikanın muhtelif eyaletlerinde tutulmuş olan istatistikler, garib gözükse dahi, ölüm cezasının mevcut bulunmadığı eyaletlerde, bu cezanın tatbik edildiği eyaletlere nazaran adam öldürme fiilinin daha az ikâ edilmekte olduğunu göstermektedir. Ölüm cezasının mevcudu bulunmadığı Hollanda da adam öldürmek fiilleri, diğer Avrupa memleketlerine nazaran çok az adettedir. Demek isteriz ki kâtil fiillerini önlemek bakımından ölüm cezasının âlenî infazından fayda beklemek şöyle dursun hattâ ölüm cezasının mevcut bulunmamasının dahi kâtil fiillerinin işlenmesine gene müessir bulunmadığını gösteren istatistikî işaretler mevcuttur.

Alenî İnfazın Zararı

Hal böyle iken Ortaçağ manzaralarını hatırlatır şekilde ölüm cezasının alenî infazını ciddiye bulmamaktayız. Malûm olduğu üzere Orta çağlarda dünyanın her yerinde ölüm cezaları alenî olarak infaz edilir ve mahkûmun çeşitli işkenceler tatbiki suretiyle öldürülmesini, toplanan halk, tertip edilmiş büyük bir eğlence atmosferi içinde, seyir ve temaşa ederdi. Arzulanan şekilde Ortaçağ manzaralarını hatırlatan alenî infazın halk arasında mütezat hislerin uyanmasına sebebiyet verdiği ve hattâ bazan ölüm cezası mahkûmun lüzumsuz yere bir kahraman haline getirdiğini de kaydetmek lâzımdır. İnsanlar, umumiyetle cesarete hayrandırlar. Hele kahramanlığa aşık olan Türk halkı cesaretin meftunudur. Cesaret, çok kere maksadından müstakil olarak gösterdiği metanet ve buna karşılık infazı seyreden bazı kimsenin yaptıkları münasebetsizlikler gazetelerde, neşir organlarında yer aldıkça geniş halk kitleleri, ölüm cezası mahkûmunun yaptıklarını unutmakta ve onu son dakikalarda gösterdiği metanet ile kıymetlendirmektedirler. Geniş kitlelerde şu hissiyatın uyanması emin olalım ki, cezadan beklenen gayelerin tam aksinin husule gelmiş bulunmasını ifade eder.

Bütün bu cihetleri nazara alan yabancı memleketler kanunlarında ölüm cezalarını hafi olarak infaz etmek cereyanı kuvvetle manzur olmaktadır : Bugün Amerika'nın ekseri eyaletlerinde ölüm cezası hafi olarak infaz edilmektedir. Gazetecilerin infaz sırasında hazır bulunmalarına müsaade edilir ve fakat resim çektilmez. Fransa'da da hafilik esası kabul edilmiştir; İngiltere'de ötedenberi böyle olduğu gibi Almanya, Avusturya, Rusya, İtalya ve İsviçre'de infaz gizlidir.

Bizim Mevzuatımızda İnfazın Şekli

Bizde mevzuatta ölüm cezasının âlenî olarak infazı hususunda tam bir sarahat mevcut bulunmadığı halde, tatbikat ötedenberi âlenî olarak cereyan etmektedir. 1939 yılında Adliye Vekâleti tarafından müddeiumumiliklere yapılan bir tamimle, infaz sırasında vazifelilerden başkasının, infaz yerine yaklaştırılmamaları esası kurulmuş ise de halk için uzaktan seyir imkânı bertaraf edilmiş değildir. Kanaatımızca cezanın medenî bir memlekete yakışır ağırbaşlılık içinde ve binnetice hâfi olarak infazını sağlayacak bir hükmün kanunumuza ithâli çok yerinde olacaktır. Böyle bir teklifi yapacak milletvekilini herhalde ilk önce biz alkışlayacağız.